
Elementaire praktijk van de Bedrijfsadministratie

Werkboek

Niveau 4
PDB

Hans Dijkink

Noordhoff Uitgevers

UITGEVERIJ EDUCATIEF

ELEMENTAIRE PRAKTIJK VAN DE BEDRIJFSADMINISTRATIE

Niveau 4 PDB

Werkboek

Hans Dijkink

Ontwerp omslag: www.gerhardvisker.nl
Ontwerp binnenwerk: Aly Pepping, Thesinge
Omslagillustratie: © Shutterstock

Eventuele op- en aanmerkingen over deze of andere uitgaven kunt u richten aan:
Noordhoff Uitgevers bv, Afdeling Hoger Onderwijs, Antwoordnummer 13, 9700 VB
Groningen, e-mail: info@noordhoff.nl

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die desondanks onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich aanbevolen.

0 / 15

© 2015 Noordhoff Uitgevers bv Groningen/Houten, The Netherlands.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

ISBN (ebook) 978-90-01-86802-4
ISBN 978-90-01-86801-7
NUR 786

Inleiding

Dit werkboek hoort bij het leerboek *Elementaire praktijk van de Bedrijfsadministratie*. Met de kennis van het leerboek kunnen de opgaven door de cursist worden opgelost. De opbouw is zodanig, dat de eerste opgaven vergelijkbaar zijn met de voorbeelden uit het theorieboek. De latere opgaven zullen iets meer oplossingsvermogen van de cursist vragen.

Steeds wordt in de opgaven materie meegenomen, die in eerdere hoofdstukken al is behandeld. Zo zullen de opdrachten in de latere hoofdstukken steeds meer gaan lijken op de uiteindelijke examenopgaven. Herhaling is de kracht van het woord. De opgaven van een hoofdstuk worden afgesloten door een uitgebreide opdracht

Bij de opgaven is voldoende ruimte gelaten om ze uit te werken.

Achter in het boek vind je het Rekeningschema waarover wordt gesproken in hoofdstuk 3.

De uitwerkingen bij het werkboek staan op de bij het leerboek horende website www.bedrijfsadministratieniveau4.noordhoff.nl. Deze site bestaat uit een studenten/cursistengedeelte en een docentengedeelte. De toegang tot het studentengedeelte wordt verkregen via de code in het theorieboek en de toegang tot het docentengedeelte via een speciale docentencode. De uitwerkingen van de opgaven die gemarkeerd zijn met een asterisk (*) zijn alleen voor de docenten/opleiders beschikbaar.

INHOUD

- 1 Balans, grootboekrekeningen en kolommenbalans 6
- 2 Debiteuren, crediteuren en voorraadbeheer 20
- 3 Het rekeningschema en journaalposten 27
- 4 Belastingen 36
- 5 De waardering van de voorraden tegen de vaste verrekenprijs 42
- 6 Ontvangst van goederen en facturen op verschillende tijdstippen 51
- 7 De afgifte van de goederen en de verzending van de factuur niet tegelijkertijd 61

8 Duurzame productiemiddelen 71

9 Voorzieningen 87

10 Permanence 97

11 Diverse onderwerpen 107

12 Retourgoederen en creditnota's 127

Bijlage Rekeningschema 141

1.2 Gegeven is de volgende balans van Vermeulen Kleding:

Debet		Balans 01-10-2015 Vermeulen Kleding		Credit	
Omschrijving	Bedrag	Omschrijving	Bedrag	Omschrijving	Bedrag
Gebouwen	€ 350.000	Eigen vermogen			€
Inventaris	€ 85.000				
Voorraad	€ 75.000	Vreemd vermogen:			
Debiteuren	€ 45.000	Hypothek		€ 250.000	
Tegoed ASN	€ 35.000	Kortlopende Lening ASN		€ 55.000	
Kasgeld	€ 3.000	Crediteuren		€ 85.000	
Totaal	€ 593.000	Totaal		€ 593.000	

a Bereken de:

- 1 Vaste activa
- 2 Vlottende activa
- 3 Liquide middelen
- 4 Eigen vermogen
- 5 Langlopende leningen
- 6 Kort vreemd vermogen

Vaste activa

Omschrijving	Bedrag
	€
	€
	€
Totaal	€

Vlottende activa

Omschrijving	Bedrag
	€
	€
	€
	€
	€
Totaal	€

Liquide middelen

Omschrijving	Bedrag
	€
	€
	€
Totaal	€

Lang vreemd vermogen

Omschrijving	Bedrag
	€
	€
	€
Totaal	€

Kort vreemd vermogen

Omschrijving	Bedrag
	€
	€
	€
Totaal	€

Eigen vermogen

Omschrijving	Bedrag
	€
	€
	€
Totaal	€

b Zet de berekende gegevens geordend groepsgewijs in de volgende balans.

Debet		Balans 01-10-2015 Vermeulen Kleding		Credit
Omschrijving	Bedrag	Omschrijving	Bedrag	Bedrag
Vaste activa		Eigen vermogen		€ 203.000
	€			
	€	Lang vreemd vermogen		
Totaal	€	Totaal		€
Vlottende activa				
	€	Kort vreemd vermogen		€
	€			€
	€	Totaal		€
Totaal	€			
Totaal	€	Totaal		€

- c Verwacht je dat Vermeulen op tijd zijn crediteuren kan betalen? Motiveer je antwoord.

- 1.3 Gegeven is de volgende balans van Ling op 1 februari 2015:

Debet		Balans 01-02-2015		Credit	
Omschrijving	Bedrag	Omschrijving	Bedrag		
<i>Vaste activa</i>					
Onroerend goed	€ 175.000	Eigen vermogen		€ 376.000	
Vervoermiddelen	€ 85.000				
	€ 260.000	<i>Schuld langlopend</i>			
		Hypotheek		€ 105.000	
<i>Vlottende activa</i>		Langlopende lening		€ 35.000	
Voorraad goederen	€ 238.000			€ 140.000	
Debiteuren	€ 95.000				
Bank	€ 34.000	Kortlopende leningen			
Kas	€ 4.000	Crediteuren		€ 115.000	
	€ 371.000				
Totaal	€ 631.000	Totaal		€ 631.000	

In februari 2015 vinden de volgende financiële feiten plaats:

- 04-02-2015 Ling ontvangt een factuur van € 35.000 in verband met de verbouwing aan de werkplaats.
- 10-02-2015 Per bank vindt een aflossing plaats op de langlopende lening. Het betreft een aflossing van € 7.000.
- 14-02-2015 Een debiteur betaalt zijn rekening per bank € 23.000.
- 19-02-2015 Per bank is € 7.000 aan een crediteur betaald.
- 23-02-2015 Een deel van de factuur van 4 februari 2015 vanwege de verbouwing wordt per bank betaald, namelijk € 10.000.
- 28-02-2015 Vanuit de kas wordt € 2.000 bij de bank afgestort.

Open deze grootboekrekeningen volgens de openingsregel en boek de financiële feiten van februari 2015.

Grootboekrekening					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Grootboekrekening					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Grootboekrekening					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Grootboekrekening					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Grootboekrekening					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Grootboekrekening					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Grootboekrekening					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Grootboekrekening					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Grootboekrekening					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Grootboekrekening					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

1.4 De Winter heeft op 1 januari 2016 de volgende balans:

Balans De Winter 01-01-2016			
Debet		Credit	
Omschrijving	Bedrag	Omschrijving	Bedrag
<i>Vaste activa</i>			
Onroerend goed	€ 410.000	Eigen vermogen	€ 351.000
Inventaris	€ 95.000		
Vervoermiddelen	€ 65.000	Langlopende leningen	
	€ 570.000	Hypotheek	€ 295.000
<i>Vlottende activa</i>			
Voorraad	€ 140.000	Kortlopende lening	
Debiteuren	€ 72.000	Lening bank	€ 105.000
Bank	€ 55.000	Crediteuren	€ 89.000
Kas	€ 3.000		€ 194.000
	€ 270.000		
Totaal	€ 840.000	Totaal	€ 840.000

Naast de balansgrootboekrekeningen maakt De Winter ook nog gebruik van de volgende resultaatrekeningen:

- Huisvestingskosten
- Rentekosten
- Autokosten
- Transactieresultaat

In januari 2016 vonden de volgende financiële feiten plaats:

- 02-01-2016 Per bank betaald vanwege energiekosten voor januari 2016: € 600. Hiervan wordt geen factuur ontvangen.
- 04-01-2016 Van de bank bericht ontvangen dat een debiteur heeft betaald. Het ontvangen bedrag is € 4.000.
- 06-01-2016 Een factuur ontvangen van € 700 van schoonmaakbedrijf Johansen in verband met schoonmaakkosten van deze maand.
- 10-01-2016 Betaald per kas € 100 vanwege diesel voor een van de bedrijfsauto's.
- 12-01-2016 Betaald per bank de rente van de hypotheek voor de maand januari 2016: € 1.200.
- 14-01-2016 Factuur ontvangen vanwege de levering van diverse voorraadartikelen: € 35.000.
- 18-01-2016 Verkocht per kas een overbodig bureau voor € 200.
- 21-01-2016 Betaald per bank de autobelasting voor januari 2016: € 600.
- 23-01-2016 Verkocht op rekening artikelen voor € 50.000. De voorraadprijs van de artikelen was € 40.000.
- 25-01-2016 Van de bank bericht ontvangen, dat een debiteur zijn rekening van € 22.000 heeft voldaan.
- 28-01-2016 Aflossing lening bank € 10.000. Het bedrag is per bank voldaan.
- 29-01-2016 Betaald per bank de rente van de lening voor de maand januari 2016: € 900.
- 31-01-2016 Factuur ontvangen van € 1.000 in verband met de reparatie van het dak.

Open de volgende grootboekrekeningen en boek de financiële feiten van januari.

Onroerend goed					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Inventaris					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Vervoermiddelen					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Voorraad					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Debiteuren					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Bank					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Kas					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Eigen vermogen					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Hypotheek					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Lening bank					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Crediteuren					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Huisvestingskosten					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Rente					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Autokosten					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

Transactieresultaat					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag

- *1.5** Cornelissen heeft aan het einde van de maand maart 2016 de volgende gegevens op zijn grootboekrekeningen staan:

Onroerend goed					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
01-03	Balans	€ 350.000			
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Inventaris					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
01-03	Balans	€ 45.000	06-03	Bureau verkocht	€ 300
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Vervoermiddelen					
Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
01-03	Balans	€ 120.000			
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Voorraad

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
01-03	Balans	€ 250.000	23-03	Verkopen kas	€ 8.000
07-03	Levering	€ 45.000	29-03	Verkopen op rek.	€ 40.000
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Debiteuren

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
01-03	Balans	€ 105.000	03-03	Betaling bank	€ 25.000
29-03	Verkopen	€ 50.000			
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Bank

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
01-03	Balans	€ 134.000	17-03	Energie	€ 900
03-03	Betaling debiteur	€ 25.000	21-03	Betaling crediteur	€ 35.000
			22-03	Rente hyp. jan.	€ 1.300
			31-03	Aflossing hyp.	€ 10.000
			31-03	Rente lening	€ 1.200
			31-03	Belasting auto	€ 700
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Kas

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
01-03	Balans	€ 5.000	12-03	Schoonmaak kantoor	€ 600
06-03	Verkoop bureau	€ 300	14-03	Diesel	€ 150
23-03	Verkopen per kas	€ 12.000			
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Eigen vermogen

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
			01-03	Balans	€ 354.000
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Hypotheek

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
31-03	Aflossing hyp.	€ 10.000	01-03	Balans	€ 325.000
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Lening bank

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
			01-03	Balans	€ 180.000
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Crediteuren

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
21-03	Betaling bank	€ 35.000	01-03	Balans	€ 150.000
			07-03	Goederen	€ 45.000
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Huisvestingskosten

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
12-03	Schoonmaak kantoor	€ 600			
17-03	Energie	€ 900			
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Rente

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
22-03	Rente jan. hyp.	€ 1.300			
31-03	Rente lening	€ 1.200			
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Autokosten

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
14-03	Diesel	€ 150			
31-03	Belasting	€ 700			
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

Transactieresultaat

Debet			Credit		
Datum	Omschrijving	Bedrag	Datum	Omschrijving	Bedrag
			23-03	Verkopen kas	€ 4.000
			29-03	Verkopen op rek.	€ 10.000
31-03	Totaal		31-03	Totaal	

